

Ginkgo

Ginkgo biloba

Zevenhonderd jaar geleden, in het oude China, hield keizer Zhu Yuan Zhang zich schuil in de takken van de Ginkgo biloba voor zijn vijanden, die hem wilden vermoorden. De boom redde de keizer het leven. In het Verre Oosten wordt de Ginkgo sinds eeuwen vereerd als legendarische en heilige boom. Van oudsher planten boeddhistische en taoïstische priesters in China, Japan en Korea de Ginkgo (ook wel ‘tempelboom’ genoemd) in tempeltuinen, bij kastelen en heilige plaatsen.

Een onverwoestbare overlever

Om hun schoonheid, geneeskracht, voedzame zaden, maar ook vanwege hun beschermende werking tegen vuur: in Japan worden oude Ginkgobomen als goden vereerd, als symbool van Yin Yang, het evenwicht in tegenstellingen, en als teken van onverwoestbaarheid, vruchtbaarheid, hoop en liefde. Meermalen bewijst de Ginkgo zijn onverwoestbaarheid door grote rampen te overleven. Na de brand die in 1923 in Tokio woedde als gevolg van een aardbeving, hield de Ginkgo stand waar andere bomen ten onder gingen. De tempel van de stad werd gespaard, omdat hij door Ginkgo's was omringd. Wereldvermaard werd de Ginkgo die in 1945 als

enige plant de atoombom op Hiroshima overleefde. De grote, oude boom brandde als een lier, maar liep het daaropvolgend voorjaar toch weer uit en leeft nog steeds. Dit maakte de boom tot symbool van hoop op een betere toekomst. Rond de boom is een tempelcomplex opgericht, waar mensen bidden voor de wereldvrede.

Sinds de dinosaurussen

De Ginkgo (of Zilverabrikoos: ‘gin’ betekent in het Chinees ‘zilver’ en ‘kyo’ betekent ‘abrikoos’) is de oudste boom ter wereld. Fossielen van zijn familie stammen uit het carboon en het krijttijdperk, toen dinosaurussen nog op aarde rondliepen.

DE NOTEN VORMEN EEN TRAKTATIE OP CHINESE BRUILOFTEN

Geleidelijk stierf de Ginkgo uit, behalve in China. Dat de boomsoort nog bestaat, is te danken aan Chinese priesters, die voor een heropleving zorgden door hem in hun tempeltuinen te planten. Behalve als afgod gebruiken Chinezen de Ginkgo al sinds eeuwen als medicijn tegen de meest uiteenlopende kwalen. De geneeskracht van de boom werd in de loop der jaren wereldwijd bekend. Hedendaags wetenschappelijk onderzoek wijst uit dat de bladeren de concentratie bevorderen en helpen bij ademhalingsproblemen, vergeetachtigheid, huidziekten en verbetering van de bloedsomloop. Daarnaast worden bestanddelen van de Ginkgo ingezet als partydrug, anti-kater-middel en seks-middel. De vruchten die de boom voortbrengt, worden in een gedicht van Onhang Xiu, een 11^e

eeuwse Chinese dichter, omschreven als 'parels die men geeft aan een dierbare gast'. De noten, die eruitzien als grote pijnboompitten, vormen een traktatie op Chinese bruiloften. Ook buiten China gelden de pitten, die met hun zoete smaak een combinatie vormen tussen aardappelen en kastanjes, als delicatessen. Het hout van de Ginkgo is licht van kleur en gewicht, glad en buigzaam, met een zijdeachtige glans. Sinds eeuwen wordt het verwerkt in sculpturen, theebladen, schaakborden en boeddhistische altaren. Met zijn esoterische uitstraling vormt de boom door de eeuwen heen een inspiratiebron voor filosofen en kunstenaars. De Chinese wijsgeer Confucius (551-487 voor Chr.) mediteerde, las en onderwees onder de boom. De Ginkgo was ook de lievelingsboom van Goethe (1749-1832), die honderden Ginkgo's opkweekte en zijn sonnet 'Ginkgo Biloba' opdroeg aan zijn geliefde Marianne von Willemer. In Goethes woonplaats, Weimar, werd als aandenken een laan met Ginkgobomen aangelegd.

Soorten en ondersoorten van de **Ginkgo biloba**

De *Ginkgo* behoort tot de familie van de *Ginkgoaceae* en telt slechts één soort. Van de *Ginkgo* wordt gezegd dat het de eerste boom was die ‘evolueerde’. Bepaalde eigenschappen van de boom komen overeen met die van varens en bomen. Het blad van de *Ginkgo* is uniek: waaivormig en lichtgroen van kleur en voelt ‘leerachtig’ aan. In de herfst verkleurt het blad tot goudgeel. Van de boom bestaat een mannelijke en vrouwelijke versie. Aarvormige kegeltjes verspreiden het stuifmeel in juni totdat het op de langgesteelde bladknoppen van de vrouwelijke boom komt. De bevruchting vindt uiteindelijk in de herfst plaats, waarna de zaadknop zich tot een geelgroen hangende, abrikoosachtige vrucht ontwikkelt, met daarin een nootje. De pitten hiervan worden geroosterd of gekookt. Chinezen beschouwen die als een ware delicatessen. De *Ginkgo* groeit heel langzaam en recht omhoog. Het is een boom die zeer oud kan worden, aangezien geen enkel ongedierte de boom kan aantasten.

Ginkgo biloba | Ginkgo

Graafschapplantsoen,
Noordland,
Reiderlandlaan

Ginkgo *Ginkgo biloba*

Herkomst: China.

Vorm: kroon is smal piramidaal, later spreidend, kan 25 meter hoog worden, soms zelfs 35 meter.

Kenmerken: de waaivormige bladeren staan in bundels van 3 tot 5 bijeen, de top is ingesneden. Gelijktijdig met het blad verschijnen de bleekgele tot oranje vruchten, dit kan echter 20 tot 50 jaar duren. Blad en bloemwijzen staan op korte loten. Bloemen zijn onopvallend.

Bijzonder: als enige vertegenwoordiger van een zeer oude plantengroep wordt de *Ginkgo* ook wel ‘een levend fossiel’ genoemd.

Ginkgo

Helsinkihof

Ginkgo ‘Fastigiata’ *Ginkgo biloba* ‘Fastigiata’

Herkomst: onbekend.

Vorm: smalle, zuilvormige kroon, zeer rechte hoofdstam, kan 15 tot 25 meter hoog worden, en ongeveer 8 meter breed. Kenmerken: de waaivormige bladeren staan in bundels van 3 tot 5 bijeen, de top is ingesneden. Blad en bloemknoppen staan op kortloten. Draagt geen vruchten.

Gaasterlandlaan

Ginkgo ‘Fastigiata Blagon’ *Ginkgo biloba* ‘Fastigiata Blagon’

Herkomst: China.

Vorm: smalle, zuilvormige kroon, kan 15 tot 25 meter hoog worden. Kenmerken: fijne, dunne vertakkingen, de waaivormige bladeren hebben een schitterende herfstkleur.